

Gminny Program Wspierania Rodziny W Gminie Barczewo na lata 2019 – 2021

I. Wstęp

Rodzina jest pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtują się postawy zachowania i poglądy raz umiejętności oceny sytuacji. Są to normy niezbędne do egzystowania.

Właściwe wychowanie i prawidłowa opieka nad dzieckiem to silna podstawa dla jego przyszłego znaczenia w społeczeństwie. Może to się odbywać tylko w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Istnieją różne modele rodzinne, także te naznaczone nieprawidłowościami. Istnieją różne zagrożenia, które mogą rzutować na proces wychowania dziecka.

Przyczynami takiej sytuacji mogą być: dziedziczenie nieprawidłowych postaw wychowawczych, alkoholizm, narkomania, zła sytuacja bytowa rodziny, problemy zdrowotne, brak należytego przygotowania rodziców do ich ról i wszelkie inne czynniki stojące na drodze bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego.

Dzięki tym negatywnym aspektom funkcjonowania rodziny dochodzi do patologii społecznych, które mogą powodować m.in. umieszczaniu dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej.

Pomoc w założeniach, ma prowadzić do sytuacji, w której rodziny zaczną samoistnie przezwyciężać problemy, działając skutecznie przy udziale własnych środków, a także zasobów, jakie gwarantuje środowisko.

Oto powód, dla którego pomoc społeczna jest zobowiązana utworzyć program wspierania rodziny w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów społeczności na szczeblu lokalnym.

Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny jest trzyletni Gminny program wspierania rodziny - jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym wynikającym z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz.998 ze zm.).

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Barczewo na lata 2018 -2025. Program ma stanowić podstawę do realizacji zadań podejmowanych w celu poprawy lub zmiany negatywnych zjawisk występujących w rodzinach na terenie gminy Barczewo.

II. Dane Statystyczne

Według danych Urzędu Miejskiego w Barczewie (stan na dzień 31.12.2018 r.).

Gminę Barczewo zamieszkuje 17 922 osoby, w tym 9043 kobiety (50,46%) i 8879 mężczyzn (49,54 %). Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 60,9 % mieszkańców (10 914 osób), 3782 osoby w wieku poprodukcyjnym (21,1 %), natomiast najmniejszą grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym – 18% (3226 osób).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie udzielił wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

Przyczyny przyznania pomocy	2016	2017	2018
Ubóstwo	1528	1269	1015
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	632	472	497
Bezrobocie	1263	1036	942
Niepełnosprawność	547	478	438
Długotrwała lub ciężka choroba	505	484	456
Potrzeba ochrony macierzyństwa	359	319	298

Jak widać z powyższego zestawienia istnieje pilna potrzeba pomocy osobom i rodzinom z powodu ubóstwa, bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Problemy powyższe mogą prowadzić do zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny dlatego tak niezbędne jest zapewnienie dostępu do kompleksowych usług na rzecz rodziny.

III. Formy wspierania rodziny

W 2018 r. świadczenia z pomocy społecznej bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania udzielono 1456 osobom z 731 rodzin. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są ze względu na trudne sytuacje życiowe osób i rodzin powstałe z przyczyn wymienionych w ustawie o pomocy społecznej, których te osoby nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień i zasobów. Rodziny pozostawione bez wsparcia nie radzą sobie z takimi niekorzystnymi zjawiskami jak: nietrwałość związków małżeńskich, wzrost rodzin niepełnych, braki w wychowywaniu młodego pokolenia i zrywanie więzi międzypokoleniowych (związane z tempem zmian

cywilizacyjnych). Efektem są dalsze niepokojące zjawiska występujące wśród dzieci i młodzieży tj. wzrost przestępczości, agresja, uzależnienia.

Prawo do większości świadczeń przysługuje z powodu niekorzystnej sytuacji dochodowej osoby/rodziny, przez którą należy rozumieć dochody mieszczące się poniżej kryterium dochodowego. Ubóstwo jest nadal dominującym powodem, dla którego rodziny objęte były pomocą społeczną w roku 2018 r. , jak również w latach poprzednich.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie, w 2018 r. – 101 rodzin było objętych pomocą min. z powodu niewydolności wychowawczych. Wśród nich 37 to rodziny wielodzietne, 96 niepełne, 15 dotknięte przemocą.

Niepokojący jest fakt, że dzieci wychowywane w powyższych rodzinach zagrożone są umieszczeniem z pieczy zastępczej.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mają dostęp do specjalistycznego poradnictwa w Punkcie Konsultacyjno – Doradczym działającym w strukturze MOPS w Barczewie.

Z porady psychologa można skorzystać w każdy wtorek w godzinach 10⁰⁰-14⁰⁰. W 2018 r. z tej formy pomocy i wsparcia skorzystało 68 osób. Nieodpłatna pomoc prawna świadczona jest w co drugi piątek miesiąca w godzinach 8⁰⁰-12⁰⁰.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych mogą korzystać z porad oraz terapii prowadzonej przez terapeutę uzależnień. Sesje terapeutyczne odbywają się w każdy wtorek od godziny 16⁰⁰ do 20⁰⁰. W 2018 r. tą formą wsparcia objęto 17 osób.

Klub Integracji Społecznej w Barczewie jest realizatorem warsztatów i spotkań dla rodzin, w ramach których uczestnicy mogą wymienić się doświadczeniami związanymi z prowadzeniem domu, wychowywaniem dzieci, a także porozmawiać o bieżących problemach. Cyklicznie realizowany jest także program Szkoła dla Rodziców i Wychowawców. W 2018 r. w warsztatach podnoszących kompetencje rodziców wzięły udział 43 osoby.

Zapobieganiu izolacji rodzin w 2018 r. służyły także inne działania skierowane do rodzin a realizowane w KIS, to jest:

- projekt realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem WAMA – COOP pod nazwą *Wspieranie rodzin na terenie Gminy Barczewo*, w ramach którego zorganizowano czterodniowy wyjazd rodzinny,

- Projekt pod nazwą *Nam nie jest wszystko jedno*, realizowany przez KIS we współpracy z fundacją *Jak nie my to kto?* Aktywizujący rodziny i lokalną społeczność (również z czterodniowym wyjazdem integracyjnym dla rodzin),

- projekt pod nazwą *Podniesienie świadomości w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku przemocy*, realizowany w KIS, w ramach którego zorganizowano siedmiodniowy wyjazd terapeutyczny dla rodzin, ze wskazaniem na ofiary przemocy.

Kolejną formą pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych jest objęcie ich , przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie, wsparciem Asystenta rodziny. Ośrodek zatrudnia jednego asystenta na umowę o pracę. W 2018 r. asystent pracował, w tym samym czasie, maksymalnie z 15 rodzinami. Szerokotorowo prowadzone działania asystenta umożliwiają trafne postawienie diagnozy rodziny mającej problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz zaplanowanie odpowiednich działań. Na podstawie Dzienników wizyt w środowisku rodzinnym praca asystenta koncentrowała się między innymi na:

- poprawie sytuacji życiowej rodzin, w tym nabywaniu umiejętności i kompetencji w obszarze prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych,
- motywowania do podnoszenia wiedzy na temat rozwoju dzieci, ich potrzeb, w tym także potrzeb edukacyjnych,
- nauce konstruktywnego spędzania czasu, atrakcyjnego także dla dzieci,
- nauce systematyczności i dobrych nawyków, w tym dotyczących stałych pór posiłków, odrabiania lekcji, zabaw z dziećmi, kontroli czystości czy dbania o higienę i zdrowie,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym poprawy warunków bytowych oraz sporządzaniu pism urzędowych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej, w szczególności poprzez motywowanie do skorzystania z pomocy specjalistów i umawianie na wizyty,
- pomocy rodzinom w przypadku trudności wychowawczych z dziećmi, poprzez konsultacje wychowawcze, współpracę ze szkolnymi pedagogami oraz pracownikami świetlic wiejskich.,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ułatwiających efektywne zaistnienie na rynku pracy,
- pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia oraz pisaniu listów motywacyjnych, cv, aplikacji o pracę.

W 2018 r. 25 dzieci z rodzin pochodzących z terenu Gminy Barczewo przebywało w pieczy zastępczej (9 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych a 16 dzieci w rodzinach zastępczych). Plan pracy z rodzinami , których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, koordynowane są z planami pomocy dziecku. Kontakty z osobami i instytucjami wspierającymi działania na rzecz rodziny asystent dokumentuje w karcie o nazwie: Miesięczny harmonogram pracy asystenta z koordynatorem, pracownikiem socjalnym i innymi.

IV. Cele programu i działania do realizacji

1.Cel główny:

Rozwój systemu wsparcia rodziny w Gminie Barczewo.

2. Cele szczegółowe:

- a) Pomoc Rodzinom doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- b) Koordynacja działań podmiotów działających na rzecz rodziny,
- c) Promowanie usług i form wsparcia na rzecz rodziny.

Cele Programu będą realizowane w sposób następujący:

Lp.	NAZWA DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI
1.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego, prawnego, rodzinnego)	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, placówki oświatowe,	Liczba udzielonych porad/konsultacji (szt.)
2.	„Szkoła dla rodziców i wychowawców”	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe,	Liczba edycji (szt.), liczba uczestników (os.)
3.	Prowadzenie mediacji i terapii	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA,	Liczba mediacji (szt.),
4.	Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin korzystających z usług (szt.)
5.	Organizowanie dla rodzin spotkań dotyczących profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	Liczba spotkań (szt.) Liczba grup wsparcia (szt.)
6.	Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wspieranych rodzin (szt.)
7.	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wspieranych rodzin (szt.) Liczba osób w rodzinach (os.) Liczba dzieci w rodzinach (os.) Liczba asystentów (os.)
8.	Wsparcie asystenta rodziny dla kobiet w ciąży i rodzin w ramach realizacji programu „Za życiem”	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wspieranych rodzin (szt.) Liczba osób w rodzinach (os.) Liczba dzieci w rodzinach (os.) Liczba asystentów (os.)
9.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba placówek (szt.), Liczba uczestników (os.)
10.				Liczba dzieci umieszczonych w

	Współfinansowanie kosztów umieszczania dzieci w pieczy zastępczej	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej	rodzinach zastępczych (os.) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka (os.) Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (os.)
11.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin wspierających (szt.)
12.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)
13.	Dożywanie dzieci i młodzieży	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin (szt.), Liczba dzieci i młodzieży dożywianych (os.) Liczba osób w rodzinach (os.)
14.	Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, placówki oświaty, Centrum Kulturalno - Biblioteczne	Liczba projektów (szt.) Liczba uczestników (os.)
15	Tworzenie i utrzymanie świetlic opiekuńczo - wychowawczych	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, placówki oświaty, Centrum Kulturalno - Biblioteczne	Liczba świetlic (szt.) Liczba uczestników (os.)

V. Realizatorzy Programu

1. Koordynator Programu:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie

2. Realizatorzy / Partnerzy Programu:

Samorząd Lokalny,

Placówki oświatowe,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Barczewie,

Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w

Gminie Barczewo,
Centrum Kulturalno – Biblioteczne w Barczewie,
Policja,
Służba Zdrowia,
Organizacje pozarządowe.

VI. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego programu wspierania rodziny są zasoby własne gminy i pozyskane środki zewnętrzne.

VII. Sprawozdawczość i zmiany Programu

Monitorowanie programu odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy sprawozdań z wykonanych zadań.

Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny należy wziąć pod uwagę uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji. Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie.